

Inserati se sprejemajo in velja
bristopna vrata:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu št. 16

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in
v torek, četrtek in soboto.

Naravne in nenaravne zveze.

III.

Bismark je zvit mož. Vidivši, da se na zvezo z Avstrijo ne more zanesti, dokler se bode vnanja politika avstrijska sukala po željah Madjarov, in dokler bode v protestantske Prusiji razsajal glasoviti „kulturkampf“, kterega Avstrija kot strogo katoliška država samo Bismarku na ljubav neče in ne more posnemati, iskal si je novega zaveznika. Ravnanje je po starem pregovoru: „Similis similibus gaudet, — po domače: glava vkup štrih“, ter se obrnil do države italijanske, ki je v enakih razmerah kakor Nemčija. Tudi Italija si je namreč svoje dežele pridobila le s surovo silo, pregnavši postavne vladarje in spomčjo vnanjih držav. Če bi l. 1859 ne bilo francoskega cesarja Napoleona III., bi Lahji ne bili dosegli ničesa. Tudi Rim so dobili le s privoljenjem njegovim. L. 1866 od Avstrije premogani pri Visi in Kustoci bi zopet ne bili ne le nič pridobili, ampak še mnogo zgubili, če bi se Nemčija zanje ne bila potegnila. Italija je sicer katoliška država, vendar framasonstvo v njej gospoduje, ki ima ravno tisti namen kakor mogočni nemški kancelar, namreč pestiti cerkev katoliško in jo naposled čisto zatreti. Ti zagriženi sovražniki krščanstva niso le pograbili dežel papeževih, ampak odpravili tudi mnogo samostanov, prodali cerkvena posestva in škofo podvrgli svoji volji. Ravno kar snujejo novo postavo, da bi cerkev in državo še bolj razdvojili in iz cerkve naredili pokorno služabnico ali dekle vsemogočne države. Pravijo

sicer, da se ne bodo vtikali v zadeve cerkvene vendar pa določujejo, da si bodo srenje same volile duhovne pastirje pod nadzorstvom postavne (t. j. države), da bodo posestva škofijska oskrbovali posebni okrajni zastopi, farna pa občine, da bode morala vsem sklepom vlada dati potrdilo, da bodo imeli škofijski sveti pravico škofa, ki jim ne bo povolji, zavreči, da se bode božja služba v cerkvi sicer slobodno opravljala, vnanjo pa da bode nadzorovala policija itd. itd. Iz tega je razvidno, da si italijanski državniki na vso moč prizadevajo Nemčijo v njenem boji zoper katoliško cerkev posnemati, kdo bi se tedaj čudil, da se je v Bismarku rodila misel Italijo in Nemčijo, ki ste na enako silen in krivičen način z vnanjo pomočjo nastale in imate enake namene, tesneje med seboj zvezati.

Za izvršitev te zveze med državama, kterih naroda sta se v srednjem veku vedno prepirala, in ki sta si bila še nedavno tako sovražna, da Italijan švaba ni mogel trpeti, zdel se je nemškemu državnemu kancelarju naj sposobnejši radikalni predsednik italijanske zbornice, izkušeni garibaldivec in rogovilež Crispi, kterega je povabil, da naj pride k njemu na Nemško. Crispi se je podal k Bismarku v Gastein in šel tudi v Berlin, kjer ni le imel pogovorov z Bismarkom, ampak je bil povabljen celo k kraljeviču ter je občeval tudi z liberalnimi poslanci državnega zbora nemškega, ki so bili njemu na čast napravili veliko pojedino. In kaj sta Bismark in Crispi obravnala? Dunajski dopisnik lista „Daily Telegraph“, l. t. m. poroča, da obravnave so zadevale zlasti

dve reči, namreč volitev prihodnjega papeža in razmere med Nemčijo in Francijo. Glede prvega vprašanja izrazil je Bismark svojo trdno voljo, da po smrti sedanjega papeža mora prenehati boj med cerkvijo in državo, bodisi vsled prijaznega porazumljenja, ali na kak drug način. Crispi je državnemu kancelarju obljubil, da ga bode laška vlada v tej zadevi krepko podpirala. Kulturni boj tedaj obema državama že preseda in komaj pričakujete ugodne prilike, da bi ga z lepim izgovorom odpravile, s Pijem pa nočete pričeti obravnave, da bi se ne zdelo kakor da bi bil papež zmagal in da ste se državi vdale cerkvi. Pa kar tirja sedaj Pij, to bo tirjal vsak naslednik njegov in protivniki cerkve se bodo tem težji podvrgli, čem dalje se bodo bojevali zoper njo.

Druga točka, o kateri sta se Bismark in Crispi razgovarjala, zadeva razmere s Francosko, ktere se mogočna (!?) Nemčija še vedno boji in Bismark je zahteval nekako zagotovilo, da bode Italija pomagala Nemčiji, če bi jo Francoska kedaj napadla. „Italie“ sicer pravi, da je pooblaščenca pojasniti, da Italija z nobeno vlado ni sklenila zveze in da z vsemi vnanjimi državami živi v največi prijaznosti; toda s tem hoče Italija le nekoliko potolažiti sosedno Francosko, kjer je novica o spletkah med Italijo in Nemčijo naredila jako nepovoljen vtis. In če tudi minister Melegari trdi, da Italija še ni sklenila nobene zveze, jo bo vendar po vsem, kar smo slišali in gori omenili, skleniti moral, ali se pa umakniti nekemu drugemu. Kdo da bo ta, ni težko uganiti, ker že razni listi čivkajo, da bi bil Crispi naj-

Mihael Gornik.

(Iz českega poslovenil Slavin.)

Vneti rodoljub in pisatelj lužiškosrbski Mihael Gornik se je rodil 1. sept. l. 1833 v Vorklecih v Zgornji Lužici. Končavši ljudsko šolo je vstopil po zimi l. 1846 v gimnazijo budišinsko, l. 1847 pa v praško srbsko semenišče, kjer se je šolal na malostranskej gimnaziji in od l. 1853—1856 na vseučiliščnem bogoslovnem oddelku. Zraven jz pa tudi pridno obiskoval predavanja o slovanskem in primerjajočem jezikoslovju. Od l. 1853—1856 je kakor „starejši“ podučeval gojence srbskega semenišča v materinščini in vredoval tedenske sestavke. Vrnivši se v svojo domovino je bil 24. sept. l. 1856 posvečen za duhovnika in je postal katehet in vikar pri sv. Petru v Budišinu (Bauzen), l. 1861 pa kaplan pri srbskej cerkvi Matere Božje v istem mestu. L. 1858 je četrt leta kaplanoval v Širahovu. Od leta 1859 je bil učitelj srbskega jezika pri učiteljskih pripravnikih v katoliškem semenišču. Sedaj je prošt v Budišinu.

Glavna teženj Gornikova je slovanska vzajemnost in zedinjenje lužiških Srbov. Dobro izveden v ostalih slovanskih narečjih je

eden najboljših znalcev svoje materinščine, ktera mu prav gladko teče. Zelo si prizadeva v svojih v raznih časopisih priobčenih člankih in v predgovorih k svojim prevodom o dopolnjevanju in zedinjenju (katoliškega in protestantskega) pravopisa, k čemur je že znatno pripomogel. Prizadeva si tudi, da bi se srbski jezik očistil in v šole in cerkve pravilneje knjige vvedle. O tem predmetu je čital pri konferenci 9. julija l. 1859 prav temeljito obravnavo, v kteri je opozoroval na jezikove in pravopisne okornosti in nepravilnosti, ktere se nahajajo v šolskih katoliških knjigah.

Že v Pragi je vredoval Gornik od leta 1853—1856 „Serbowko“, rokopisni časopis lužiških Srbov v Pragi, kjer je vrstil razun mnogo srbskih tudi nekoliko českich člankov. L. 1858 in 1859 je vredoval „Měsačni přídawek k Serbskim Nowinám“ in od l. 1859 do poljetja 1860 za časa Smolerjevega prebivanja na Ruskem je bil neimenovani vrednik ravno teh „Serbskich Nowinow“. V juliju l. 1860 je začel mesto „Přídawka“ vredovati večji lepoznaaski list „Lužičan“. V decembri l. 1862 je ustanovil bratovščino sv. Cirila in Metoda v spomin tisučletnice prihoda slovanskih apostelnov na Moravsko. Namen tega društva je izdajati

dober kup koristne pobožne knjige za lužiške Srbe katoliškega verozakona. Društveni organ je „Katholski posol“, kteri je začel izhajati l. 1863 in čegar vredništvo je imel Gornik devet let v rokah. Tudi je bil sodelavec Pfulovega „Srbskeho slowaika“. V gornjelužiško srbsčino je prevodil in izdal „Genovefo“, „Rjane powjedaňčko ze staroho času wot Khristofa Schmidta“ (v Budišinu l. 1861); „Křótke stawizny nabožnistwa w starim a nowym zakonju. Z katechisma wot Józefa Deharbca. Z přídawkom: Duchowna wyšnosť Serbow“ (v Budišinu 1861). Razun tega je spisal še mnogo člankov za časopis srbske Matica (kterega sedaj on vreduje), za časopis „českého Musea“ in za „Neues Lausitzer Magazin“. Do l. 1860 je bil dopisnik „Pražskych Novin“, pozneje pa družih časnikov. Tudi je bil sodelavec českega „Naučného slovníka“. Včasih se je podpisal z imenom Horjanski.

Gornik je najmarljivejši med sedanjimi lužiškosrbskimi pisatelji. S Smolerjem stoji na čelu literarnega in narodnega gibanja lužiških Srbov in vtrjuje prijateljsko sporazumljenje med protestantskimi in katoliškimi Srbi. Precej po svojem prihodu iz Prage v Budišin je bil izvoljen v odbor „Mačicy Serbskeje“, l. 1857

pripravnejši naslednik vnanjega ministra Melegaria, ker se sme na Nemškem nadejati največega zaupanja.

Tudi nemška „Nordd. Allg. Ztg.“ piše, da se med Nemčijo in Italijo še ni sklenila nobena zveza; vendar pa ne taji, da so se o tej reči vršile razprave in da je ta nameravana zveza obrnjena proti Francoski, ki bi bila sosedni Italiji vedno nevarna, če bi pri volitvah za narodno skupščino zmagali klerikalci, t. j. konservativna stranka Mac Mahonova. Da bi se Italijani tem raje poprijeli te zveze, imenovani list omenja le nevarnosti, ki žugajo zedinjeni Italiji, katero Bismark velikodušno hoče vzeti pod svoja krila, da pa Nemčiji preti enaka, če ne še večji nevarnost, in da v vedni skrbi za svoj obstanek in svojo veljavo ona bolj potrebuje zveze italijanske kakor Italija nemške, tega list ne omenja. Nemčija in njen Bismark hočeta biti velikodušna tudi v svoji — slabosti, in zato bode omenjena zveza gotovo kmalo dognana, če dozdej res še ni.

Bo pa ta zveza Nemčiji res zamogla toliko pomagati, kakor se nadejajo, to je drugo vprašanje. Če tudi v nemar pustimo od zgodovine potrjeno resnico, „da se krivično blago kaznuje samo“, in da tudi Italija silno in krivično sestavljena in bode odšla kazni božji, ki je prej ali pozneje zadela še vse enake države in njihove zaveznike, moramo reči, da tudi sama na sebi je zveza in pomoč Italije jako malovredna. Liberalni italijanski listi sicer v zvezde kujejo to zvezo, češ, da je zedinjena Italija vredjena in dobro vtrjena država, ktere prijateljstvo ni, kar ti bodi, vendar kakšna je ta edinost! Ona obstoji le na papirji, v postavnih paragrafih, vradnih ukazih, časniškarskih poročilih in v domišljiji nekterih italijanskih prenapetcev. Ljudstvo pa ni edino; Piemontezci so še vedno Piemontezci, Toskanci še vedno Toskanci, Rimci še vedno Rimci, zlasti pa Neapolitanci in Sicilijanci za se posebno od vseh odločeno pleme. Besede: Na Italijanskem so sami Italijani, — Italija se bo sama po sebi ustanovila — vsa Italija se bo vzdignila — vsi so pripravljeni kri in blago dati za zedinjeno Italijo itd. itd. so le — besede, v resnici pa veljajo še povsod stari po mejah ograjeni razločki in presodki in razni deli italijanskega polutoka so med seboj še

je postal njen drugi in l. 1860 njen prvi tajnik. Njegovo delovanje se je tudi drugod pripoznalo, ker l. 1861 je postal dopisni ud harkovskega vseučilišča na Ruskem; razun tega je tudi ud društva „Oberlausitzer Gesellschaft der Wissenschaften“ itd.

Dovolujemo si pristaviti, da je bila Smolerju za vlade Wielopolskega ponudena profesura na varšovskem vseučilišču in da je bil tudi Gornik pozvan, da bi prosil za profesuro. To se je pa zgodilo v prvej vrsti zaradi vednostne sposobnosti omenjenih mož in potem tudi zato, ker znata oba poljski in ruski jezik in ker sta kakor vsi pravi Slovani za pomirjenje Poljakov in Rusov.

Gornik je kakor pravi Slovan vnet označevalec slovanske vzajemnosti. On hoče vbiti in vtrditi duhovno vzajemnost mej lužičkimi Srbi, Čehi, Poljaki itd. Zategadelj se je podal l. 1863 na Velhrad, in obiskal je tudi nekolikokrat česke in poljske pokrajine. Kadarkoli se je vrnil v domovino, je podal poročilo o svojem potovanju in soznanuje tako kakor Smoler svoje rojake z razmerami slovanskih pobratimov.

vedno politično in gospodarstveno ločeni kakor so bili nekdaj.

To nam spričuje že sestava ministerstva. Če v drugih deželah iščejo ministrov, ozirajo se na zmožnost in politične nazore, ne pa na rojstveni kraj. Na Italijanskem pa je prva pogoja za vsako ministerstvo, da mora v njem biti vsaj en Piemontez, en Neapolitanec, en Lombard, en Sicilijanec in en Toskanec. Od l. 1861 sim so bila vsa ministerstva sestavljena po tem pravilu in nihče ne misli sestaviti ministerstva, v katerem bi bili sami Piemontezci, sami Neapolitanci, ali sami Lombardi, ker bi tako ministerstvo gotovo ne obstalo 3 dni. Tako mogočna je zavest in tako velika zavidnost med posameznimi deli kraljevine italijanske, katero za silo vežejo umetno napravljene vezi.

Ravno to nam spričujejo parlamentarične stranke, ki se ne ločijo kakor drugod po različnih političnih nazorih, ampak po okrajnih koristih, tako da v zbornici v istini nahajamo piemontezko, lombardsko, toskansko, neapolitansko, in sicilijansko stranko; rimske stranke pa dozdej ne najdemo ne v ministerstvu, ne v parlamentu. Sedanja stranka pač skrbi, da ne prezira severno- ali južno italijanskih pokrajin, samo za rimsko stranko se ne zmeni. Ravno to je najjasnejši spričevalo, da Rim ni kakor druga mesta, n. pr. Turin, Milan, Florenc ali Neapel, in da je vsled sile italijanski zbornici pač moral odstopiti palačo za zborovanje, da pa nima mož, ki bi hoteli biti ministri, poslanci ali starašine novo italijanskega kraljestva.

To je tako važna prikazen, da se ne more prezirati in da se vedno bolj čuti potreba, da se bo morala Italija zopet vrediti kot zavezna država. Vsi živo čutijo, da sedanje razmere niso po volji in želji italijanskega ljudstva, kteremu zaradi tega tudi ne morejo zadostovati. Prava zedinjena Italija se zamore le ustanoviti na podlagi zaveznih držav, ker je le to vtemeljeno v zgodovini in najbolje vstreza duhu in lastnostim naroda italijanskega kakor tudi geografičnim razmeram.

Italijanski rodoljub Gioberti je rekel: „Pravo načelo italijanske edinosti se naslanja na papeža, ki je svetovni načelnik polutoka, samostojni vladar Rima in cerkveni poglavar celega sveta.“ Ta zveza je tedaj za Italijo edino prava in naravna zveza, ki jo bo pred vsemi sovražniki mogočnejši branila in varovala, kakor samopridna nevarna zveza z oholo in vsim poštenjakom pristujeno Nemčijo!

Z bojišča

Posebnih novic tudi danes ni. Poročila iz Gorenjega Studena naznanjajo nekaj majših za Ruse ugodnih bojev. Tudi pravijo, da so odbili napad Turkov na Rumunske nasipe in prekope pri Plevni. Pri Silistriji so Turki zopet razložili most, ki ga napravljajo čez Donavo, pri Sulini pa se je razletel neki turški parnik. V Carigradu pa Šefket paša poroča, da so Turki napravili in zavarovali most čez reko Kemer pri Radomirci in da se je 10. t. m. pri Telisu zedinil oddelek konjikov, ki je pršel iz Plevne. Pot med Orhanjem in Plevno je zavarovana, zveza prosta, sovražnika ni videti nikjer.

„Presse“ poroča iz Sistova, da se popisujejo stanovanja za glavni stan, ki se bode zdaj zdaj tje preselil. Plevno bodo še enkrat prijeli, da bodo videli, kaj bode storiti čez zimo. Če jim spodleti, jo bojo opazovali. Priprave za to se že delajo in so si Ruski

vojaki že naredili kočje. Kadar dojde Rusom pomoč, se bodo rumunske čete zopet umaknile. Dopisnikom so v ruskem in rumunskem glavnem stanu prepovedali vhod v vtrjene kraje in nasipe. Krupp je z vlado rusko neki sklenil pogodbo za 1/4 leta, da jim bode vsaki mesec naredil 350 (tedaj skupaj 1050) težkih topov.

Tudi Turki delajo priprave za zimo, in koncem tega meseca vojaki dobé plajše in volnene jope, kterih se je naročilo za 400.000 mož. Mehmed Ali je dolžil Ahmed Ejub pašo in druge poveljnike, da so ga pri Jantri pustili na cedilu in da se je moral zaradi tega vrniti. To je bil vzrok, da so odstavili Ahmet Ejuba, ki je zapovedoval v Razgradu.

7. t. m. so Turki napali vas Koševo pri Ruščuku, pa so bili zapodeni nazaj. 8. t. m. so prijeli ruske straže pri Kadiköiu, pa so bili tudi odbiti. 7. t. m. so se umaknili Turki iz Kostance in Sadine, 8. pa so pri Silistriji hudo streljali s Topovi.

Iz Azije so poročali Turki, da so se Rusi umaknili od Karsa, ruska naznanila 9. t. m. pa pravijo, da so se Turki umaknili iz Ksiltepa nazaj proti Karsu in da so Rusi zopet zasedli te kraje.

V Bosni je hotel Anglež dr. Zhieman vstajnike pregovoriti, da naj se podvržejo; pa odgovorili so mu, da naj jim Turčija dá krščanske vojake, ki bi skrbeli za javni mir, sicer pa raje poginejo, kakor da bi še dalje živeli pod turškim jarmom. To naj bolj jasno priča, kaj da so te reve trpele pod krutim Turkom.

3. t. m. je Tarazov, starašina kozakov vzel turški Izvor, in pregnal 400 Turkov ter vničil zalogo žita in sena, potem pa se zopet vrnil v Mirke pri Lovči. 5. t. m. je ponovil napad, 6. t. m. pa je prijel vas Galato in 500 bašibozukov podil do klanca pri Jetebanu. Ker je pa na klancu stalo 400 Čerkesov s 3 topovi, je prenočil v Sopotu in drugi dan zopet šel v Mirke.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. oktobra.

Državni zbor je obravnaval 10. t. m. postavo o žganjaskem davku, ki bi se imel po nasvetu odsekovem povikšati. Zoper to postavo so govorili Proskovec, Sigl, Riese-Stalburg. za njo pa poročevalec prof. Süß in dr. Menger. Nasprotniki te postave so zlasti povdarjali, da žganjarje večjim posestnikom donajajo velik dobiček in da marsikteri posestnik le po tej poti pridobi denar, da more davke plačati. Poročevalec Süß in Menger sta pa trdila, da je ta davek pri nas manjši kakor po drugih deželah, denarni minister Depretis pa je pristavil, da potrebuje denarjev in da je povikšanje žganjarskega davka zaradi tega potrebno.

Pri posebni obravnavi bilo je sprejetih prvih 24 paragrafov. §. 2. določuje, da tega davka ne bode treba plačevati od žganja, ki se bode žgalo iz domačih pridelkov za domače potrebščine. Da bi se nezmernemu popivanju žganja v okom prišlo, nasvetoval je dr. Roser visok davek naložiti za dovoljenje žganje točiti in prodajati. Vradni listi povdarjajo, da ta postava nima političnega ampak samo gospodarsven pomen. Toda davkarske postave, dobro omenja „Reform“, imajo vedno tudi političen pomen in sicer jako neprijeten pomen, če gre za povikšanje davka.

Madjarski poslanec Helfy postal je nehote jako slavna oseba. Po celem svetu

se od njega govori, vsi listi o njem pišejo. Najprvo se je pritoževal v zbornici, da so ga dejali pod policijsko nadzornišvo. Minister Tisza je odgovoril, da vlada tega ni zaukazala, in da so policaji le vsled neke zmote prišli v njegovo hišo. Kmalu potem je vprašal ministra, če hoče o dogodkih na Erdeljskem zbornici kaj natančnejega povedati, zlasti je li res, da so zasačili mnogo orožja, od kod je to prišlo, za koga je bilo namenjeno, in so res več ljudi zaprli in po kateri postavi? Tisza je 10. t. m. na to interpelacijo odgovoril, „da v svobodni državi nihče ne sme na svojo roko delati politike in da mora vsaka vlada prijete in zapreti ljudi, ki hočejo s silo napasti državo, s katero v miru živi. Tako je bila Laška vlada l. 1862 in 1865 prijela in v Aleksandriji zaprla ljudi, ki so bili na skrivnem orožje spravili na avstrijsko mejo ter so hoteli Avstrijo napasti, in iz ravno tega vzroka je z oboroženo roko ustavila celo Garibaldi, ter ga podučila, da se v konstitucionalni državi še Garibaldi ne sme upirati. O dogodkih na Erdeljskem kaj natančnejega še ne more povedati, ker sodnije reč še le preiskujejo, toliko pa lahko pove, da so konfiscirali orožje pod tujim imenom poslano na Erdeljsko, da je bilo pa konfiscirano tudi mnogo dinamita, ki je bil hranjen v popotnih skrinjicah, in se je prevaževal z osebnim vlakom ter bi bil lahko napravil strašansko nesrečo, če bi se bil vnel in razpočil. Domače, človeške in božje zapovedi vevajo reč preiskovati in popraševati po ljudeh, ki so to snovali. Od kod in za koga odločeno je bilo to orožje, bo zopet še le pokazala sodnijska preiskava. Gotovo je, da iz arsenala za ta namen ni prišlo. Zaprtih je bilo do slej 8 ljudi, s kterimi se pa dobro ravna. Vojaštva na Erdeljsko niso poslali prav nič kakor tudi posebnega komisarja ne, ampak reč so v roko vzele navadne sodnije. To je vse. Domači listi pa so bili zagnali strašanski hrup, kakor da bi šlo za notranji punt.“ Honvedski minister je moral tudi cesarju, ki so 9. t. m. došli v Budapešt, reč pojasniti in je tudi rekel, da je po časnikih preveč upitja. Pomenljivo je, da so Rusi o tej zaroti neki vedeli, ter se pripravili, da bi bili Madjare dostojno sprejeli. Če je to res, je jako čudno, da Rusi tega niso naznanili na Dunaji. Klapka se vnovič izgovarja in britko pritožuje, da se njemu kaj ta cega podtika, in tudi angleški poslanec Butler-Johnstone se je skušal opravičiti pred sumom, ki je nanj letel, samo Midhat paša trdovratno molči, kakor da bi bilo zoper njegovo čast na taka natolcevanja odgovarjati.

Vnanje države.

Francoski minisster Broglie je v volilnem konservativnem odseku 10. t. m. oporekal natolcevanju republikancev ter rekel, da gre edino za to, ali hoče na Francoskem vladati konservatizem ali radikalizem, Mac Mahon ali Gambetta? Zavračal je očitane, kakor da bi vlada služila klerikalizmu in povdarjal, da je Francija z vsemi vladami v najboljšem prijateljstvu. Tudi je opozoroval, da naj se ne dajo motiti po vnanjih telegramih, ki veliko hrupa napravljajo in borzo vznemirujejo, ker se ti telegrami kujejo v Parizu ter pošiljajo nazaj v Pariz.

Angleška vlada je sklenila zmanjšati posadko na Malti. — V angleških listih se nahaja neka poslanica, ki zanesljivo oporeka, da bi Crispi, ki se je iz Berolina podal v Pariz in London, imel izvršiti kak diplomatičen posel.

Iz Cetinja se nemški „Nat. Ztg.“ piše, da je Avstrija v kotarskih bokah zbrala mnogo vojaštva ter v Dragalji, ki leži proti meji črno-

gorski in kjer sicer biva le kakih 100 mož, nastavila 2000 mož; ob enem je najela vse mule v tamošnji okolici za prenašanje vojaških reči. Dopisnik sodi, da hoče Avstrija Črnigori zabraniti, da bi se proti severu v Hercegovini dalje ne razširila.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 10. oktobra. (Pleve je veter odnesel.) Žito, ki ima mnogo plev, ni dobro, toda pri planji ali čiščenju žita, veter odnese pleve in zdravo zrno ostane. Tudi med vsakim narodom je nekaj plev, to je ljudi brez značaja, brez notranje vrednosti, brez teže. Toda veter, to je, raznoteri dogodki, pri kterih se je treba odločiti, odneso pleve, pokažejo, kteri so pravi poštenjaki, značajni in zanesljivi možje, kteri pa so veternjaki, ki se po vetru obračajo. Taki dogodki so na pr. volitve, ki so včasih prav burne in viharne, ali tudi sedanja rusko-turška vojska, ki nam daje priliko spoznavati prijatelje in protivnike Slovanstva. Kakor se nam poroča iz raznih krajev, se je povsod narodna stranka skrčila na pravo zrno, na značajne narodnjake. Sedaj smo očiščeni in to je moralo enkrat priti: treba bi pa bilo, da se sedaj v pogostih shodih drug drugega spoznavamo, da se porazumljemo o daljnih načrtih za narodno stvar. Res je, da sedaj čas ni ugoden za to, ker so vse oči na iztočno vojsko obrnjene, in ni dvombe, da je to glavni vzrok, zakaj se slovenska narodna stranka nič ne gane; upati pa je, da bo po končani vojski naše narodno gibanje na novo oživel in da se bo narodna stranka pokazala čilejšo in krepkejšo, ker je očiščena — plev! In če je sramota za vsaki narod, ako se med njim nahaja mnogo plev, mnogo odpadnikov, morajo pa pravi možje, vrli narodnjaki to popraviti s tem, da vsaj oni požrtvovalno in nevtrudljivo delajo za čast in blagor svojega naroda. Zato tudi mi delajmo tako, da bomo smeli s Črnogorci reči: „Malo nas je, a smo ljudi!“

Pleve nam je veter odnesel, po plevah ne žalujmo; žalostno bi pa bilo, če bi začelo zrno gnjiti, če bi se značajnih narodnjakov polastil obup, polastila malomarnost in apatija. Vsak bi potem smel reči: „Če vi jadikujete in obupujete, če vi roke križem držite ter ne delate za izobraženje ljudstva, za poduk v narodnih in drugih rečeh, če vi ne podpirate slovenskega časnikarstva, če vi ne skrbite za njegovo razširjatev po deželi, če vi molčite, ko nas nasprotniki obrekujejo, kdo nam bo potem pomagal, narod podučevati in povzdigniti na višo stopinjo? Resničen in zlata vreden je izrek: „Kdor ni z nami, je zoper nas“ — in s polovičarji nam ni pomagano, tako malo kakor z mlačnimi.

Ni nesreča, ako nas je malo, a žalostno bi bilo, če bi še ti, kar nas je, skupno ne delevali in bi naša domorodna reč oslabela po neslogi domači. Kjer ni sloge in edinosti, tam ni uspeha. Ako pa vsi trdno vkup držimo, kar nas je enih misli, potem smo krepki tudi če nas je malo, in reči smemo ponosno:

„Malo nas je, a smo ljudi!“ —

Iz Lašič, 10. oktobra. (Samomor.) Predsnočenjem se je tukaj pod malnarjevem kozolcem obesil po vsi okolici kot slab groš znani zidar „Vročina“. — Kakoršno življenje, taka smrt; to se pač res tudi tukaj pri nesrečnem osebčetu potrjuje. Bil je strašen preklinjevalec, gnjusen pijanec, v vsih malopridnostih prav zrel tič. Svet je razven branjevcev s šnopsom, malo zgubil ž njim. Doma je bil nekod od Vodice; potikal se je pa le

zmerej po tukajšnjem okrožji. Ni bilo mo goče dobiti lahko ljudi, da bi ga bili pokopali, češ, da to je konjaško delo. Poslednjič se je truga še prekucnila v grob in obležal je menda vedni nepokoječ na zobeh. Ljudje bodo sedaj imeli mir pred njim.

Iz Dola, 9 oktobra. (Srenjske volitve.) Pri naših volitvah je bil za župana izvoljen Janez Žle, za prvega svetovalca Jernej Pevec, za drugega pa Ivan Jeran iz Beričevega. Nemčurski kandidatje — stranka g. Peutza so sijajno propali. Dostavljam le še, da so se naši volilci morali trdno držati, kajti nasprtniki so poskušali z vsemi sredstvi pridobiti si večino glasov — ni denarja niso štedili — zatorej čast in hvala narodnim volilcem!

Iz tržaške okolice, 10. oktobra. († Jožef Zorman.) Velika zguba je zadela katimarsko kuracijo, nje duhovni pastir m. č. g. Jožef Zorman se je po dolgej bolezni preselil iz tega v boljši svet. Kako priljubljen da je bil pokojni svojim faranom, kazal je glasni jok ljudstva pri današnjem njegovem pogrebu. Bil je pokojni rojen v Št. Jurju na Kranjskem leta 1827, posvečen v mašnika l. 1850 in je v več krajih, tudi v trž. mestu, pastirjeval, nazadnje pa na Katinari enajst let. V najboljših letih je čvrstejša in trdnega gospoda huda bolezen spravila v prezgodnji grob. Bil je pa pokojni tudi vrl narodnjak da malo takih in podpornik narodnih podjetij, blagin in značajen človek, izgleden duhovnik. Nepozabljiv ostane v spominu vsem, ki so imeli srečo ga poznati in ž njim občevati. Naj v miru počiva!

Domače novice.

V Ljubljani 13. oktobra.

(Konfisciran) je bil včeraj „Sl. Narod“, menda zard nekega dopisa z Gorenjskega o zaroti madjarski.

(Žrebanje obligacij kranjske zemljišne odveze), ki so bile v ta namen naznanjene, se bode vršilo 31 t. m. dopoldne ob 10. uri pri deželnem odboru.

(Iz seje družbe kmetijske 7. dne t. m.) 21 prošinj za državno podporo pri napravi vodnjakov se vsled novega normativa izročil po c. kr. deželni vladi v rešitev sl. ministerstvu kmetijstva. — Nasvetom c. kr. deželnega šolskega sveta, kako naj se razdeli državna podpora 1500 gld., namenjena za letošnje leto ljudskim šolam z naukom v kmetijstvu, je pritrtil odbor družbe kmetijske z opomnjo, naj bi se vendar iz tega denarja dalo nekoliko nagrade učiteljem, ki so se posebno ukvarjali s tem naukom. — Prošnje občine Horjulske in Tržiške za dovoljenje sejmov je izročil odbor c. kr. deželni vladi. — Sklenilo se je, naprositi gosp. župnika Frelicha v Velikih Laščah, da ogleda od občine Podgore, — gosp. Karola Rudeža pa, da ogleda v Vodenici in Aržiši dodelani vodnjak. — Krajnemu šolskemu svetu v Žalni sta se darovala dva panjova po novi sistemi, družbi sv. Vincenca pa v podporo hrane za ubogo šolsko mladino 5 centov krompirja. — Na znanje se je vzelo poročilo Novomeške podružnice, da letos zovoljo preslabe letine na Dolenjskem se ne more napraviti rastava kmetijskih pridelkov.

(Razdeljitev dobitkov iz kegljanja na korist pogorelcem v Kompoljah) v reštavraciji ljubljanske čitalnice bode 16. t. m. zvečer ob 10. uri. Ob jednom bode koncert vojaške godbe v isto korist. Začetek bo ob 8. uri zvečer, vstopnina v isti namen pa znaša 20 kr. Upati je, da se bode mnogo občinstva sošlo.

(Stotnik Karl Wahl) je 11. t. m. za mrtnost nenasadoma umrl.

(Porotna sodnija) je 8. t. m. 19 letnega Jožefa Bösenbacherja iz Krškega, ki je g. poštarja v Kamniku slepil, da je višji telegrafski nadzornik, ter si z izgovorom, da hoče višjemu vradu sporočiti, da je vse v redu, telegrafsko preskrbel dve poštni nakaznici po 100 gld., goljujije krivega spoznala in sodnija ga je obsodila na 4 leta težke ječe.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V Ljubljanski škofiji: Podeljenja in prestave čč. gg. Jan. Virant je dobil Mehovo; — sem. duhovn. Jož. Borštnar gre za duh. pom. na faro pri Kost., Al. Jerše v stari Log, Jan. Piskar v Črmošnjice, Jan. Sušnik v Radeče, J. Bizjan v Selca; vpokojnika Ign. Ključevšek na Jesenice in Jan. Pogačnik v Mirno; Ljud. Škufca v Trebnje; Jož. Pekovec v Škocijan; Ant. Verbajš v Kostanjevico; Fr. Boncelj za I. kapl. v Žirih; Jan. Mervec v št.-Jernej za I.; J. Mavrič v št.-Jernej; Fr. Avgustin v št.-Janž; K. Jančigar v Stari trg pri Poljanah; Maks. Veja v Kranjsko goro; Jak. Vindišar k sv. Križu pri Tržiču; Jož. Resnik I. v Postojni; Jak. Alijaž I. v Tržiču; Mat. Kralj v Škofjo Loko, ker je g. Žan dejan v pokoj; novomašnik J. Verhovnik v Soro; Fr. Žagar iz Košane v Sostro.

V bogoslovje je še sprejet g. Jak. Bajec v 4. l.

V Tržaški škofiji: Č. g. Bukovec Fr. gre za oskrbnika v Trbiž; č. g. Gabrielič Jan. za kaplana v Žmin k. sv. Mateju; č. g. Žnidarič Karol za duh. pom. v Grašiče; č. g. Kavalič Jan. za duh. pom. v Črni verh; č. g. Rogač Ant. za kurata v Ketnar; č. g. Anzelm Zajec za duh. pom. v Hrušico; č. g. Plata Valentin za duh. pom. v Jelšane. Umrl je 7. t. m. č. g. Jožef. Zorman, kurat v Ketnari. P. I. P. Gg. bogoslovcev je 5, namreč 3 v IV. in 2 v III. letu.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Jožef Bratanič, župnik v Vitanji, bo začasno oskrboval kuracijo sv. Lamberta v Skomrh. — Provizorji so postali čč. gg. kaplani: Vinko Geršak pri Sv. Jungerti na Poherju; Jože Černko v Stopercih, in Fr. Dovnik na Zgornji Polskavi. — Prestavljeni so čč. gg. haplani: Jakob Košar v Laporje; Fr. Polc za I. v Šmarje; Fr. Škerjanec za I. na Vrasko; Jakob Cajnkar v Poličane; Jakob Krušič za I. v Sevnico; Florijan Vizovišek za I. k Sv. Križu poleg Slatine; Jožef Tombah za I. v Stari trg; Janez Stajnko v Griže; Juri Purgaj v Zreče; Anton Ribar na Teharje, in Janez Vrabelj za I. v Hoče. — Umrl je č. g. Anton Stajnko, župnik v Stopercih, 1. t. m. R. I. P.

— Poravnanje Save pri Dolu, Klečah in Dovskem se bode z dovoljenjem ministerstva na državne stroške izvršilo in so dotične ponudbe (oferti) v vradni Laib. Ztg. že razpisane. Vse delo je cenjeno na 30.00 gld., katerih se bode pa vsako leto nekaj dovolilo.

— Rojanska čitalnica vabi na veselico, ktera bode v nedeljo dne 14. oktobra ob polu sedme ure zvečer: Spored: Tombola, igra „Uskok“, po igri večerna zabava. Ker se pričinja s to igro zimska sezona, nadeja se obile vdeležbe Odbor.

— Goveja kuga se je boje prikazala na Dunaji v predmestju Währing, pa je bila hipoma zatrta. Tudi v Stariwiesi na Gališkem se je pokazala.

— Narodno šolstvo na Francoskem. V Parizu nimajo redovniki, Šolski bratje, nič manj nego 8000 udov, kateri se skoraj vsi pečajo s šolstvom po raznih krajih Francoske. Izmed 1,800.000 deklic, ki obiskujejo šolo, jih hodi 1,200.000 v šole „sester raznih kongregacij.“

— Franc Legat, bivši zdravnik v Višnji gori je te dni v Kamniku umrl.

— Lastovke, ki so bile že odšle v južne kraje, so na Hrvaško, kakor piše Obzor, zopet priletele nazaj. Tudi pri nas jih je še videti.

— Nekaj Ruskega. V Mogilevu, nekem malem mestu v Podoliji na Ruskem dohajajo na pošto ti-le časopisi: „Podoljskije Gub. Ved.“ po 26 iztisov, „Novorussijsk Telegraf“ 17 iztisov, „Odeskij Vestnik“ 16 iztisov, „Njiva“ 15 izt., „Sin Otečestva“ 14, „Russkij Mir“ 9, „Modnij Svet“ 9, „Drug Naroda“ 9, „Novoje Vremja“ 7, „Moskovskije Vedomosti“ 7, „Otečestvenije Zapiski“ 7, „Modnij Magazin“ 6, „Kijevljanin“ 6, „Cerkovnij Vestnik“ 4, „Novij Russkij Bazar“ 3, „Nedelja“ 2, „Pčela“ 2, „Krugozor“ 2, „St. Peterburgskije Ved.“ 2, „Strekoza“ 2, „Budilnik“ 2, „Delo“ 2, „Živopisnoje Obozrenje“ 1, „Sovremennije Izv“ 1, „Russkije Ved“ 1, „Perevodi Otdeljn. Romanov“ 1, „Žurnal Oboti“ 1, „Čtenje dlja soldat“ 1, „Zdorovje“ 1, „Vojennij Sbornik“ 1, „Žurnal Gražd. in Ugolovnago Prava“ 1, „Žurnal Minister. Narodnago Prosvetčenja“ 1, „Peterburgskij Listok“ 1, „Peterburgskaja Gazeta“ 1, „Nuvelist“ 1, „Sobranje Romanov“ 1; nemških, francoskih in poljskih pa dohaja po 213 iztisov. — Vidi se iz tega, koliko se rusko občinstvo zanima za časnike.

Eksekutivne dražbe.

13. oktobra: 2. Rumše iz Bresta, 2. Sitar iz Stožec, 2. Žužek iz Peč, 2. Mihelčič iz Bizavika, 2. Štrukelj iz Poljane, 2. Agnola iz Gline, vsi v Ljubljani. 2. Mlekuž iz Sodražice, v Ribnici. 2. Žakelj iz Godoviča, v Idriji. 2. Klemenčič iz Mačkoveca, v Metliki. 2. Javornik s Podhojnega hriba, v Lašičah. 2. Pegam iz Vipave, 3. Ukmar iz Ustja, 1. Curk iz Budanj, vsi v Vipavi. 1. Svolčak od sv. Duha, v Loki. Golob iz Gorenjega Bitna, Štirn iz Praprotnje Police, oba v Kranji.

15. oktobra: 2. Pire iz Nove gore, v Krškem. 1. Bolte iz Plemberga, 1. Povše iz Dobovega, 1. Gasvoda iz Igljenika, 1. Rauber iz Jurke vasi, 1. Bradač iz Suhorja, 1. Bohte z Grma, vsi v Novem mestu. 1. Kuster iz Olševka, v Kranji.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša $3\frac{26}{100}$ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Mariboru		V Ptujju		V Ormužu		V Testu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	6	50	10	20	10	8	9	70	9	—	8	80	—	—	9	44	8	90
(mernik)	2	—	3	51	3	10	2	98	2	77	2	70	—	—	2	90	2	73
Reži (hektoliter)	6	50	7	—	7	80	6	20	6	—	6	80	—	—	6	34	7	—
(mernik)	1	90	2	15	2	45	1	90	1	85	2	9	—	—	1	92	2	15
Jočmena (hektoliter)	5	44	5	30	6	16	5	20	5	50	5	40	—	—	5	68	3	80
(mernik)	1	70	1	63	1	80	1	60	1	67	1	66	—	—	1	74	1	16
Ajde (hektoliter)	7	80	7	28	7	30	6	80	5	70	4	60	—	—	8	70	7	40
(mernik)	2	40	2	22	2	24	2	9	1	73	1	40	—	—	2	67	2	27
Prosa (hektoliter)	6	50	6	—	6	16	5	70	5	60	7	80	—	—	4	46	6	60
(mernik)	2	—	1	85	1	88	1	78	1	62	2	40	—	—	1	86	2	3
Turšice (hektoliter)	7	33	7	30	7	20	6	60	6	—	5	—	—	—	6	12	6	40
(mernik)	2	25	2	24	2	21	2	3	1	85	1	95	—	—	1	88	1	97
Ovsa (hektoliter)	3	26	3	90	3	57	3	10	3	—	3	55	—	—	2	80	4	27
(mernik)	1	—	1	19	1	6	—	95	—	93	1	6	—	—	—	86	1	—

Telegrafične denarne cene 12. oktobra.

Papirna renta 63.65 — Srebrna renta 66.40 — Zlata renta 73.75. — 1860letno državno posojilo 109.90 Bankine akcije 836 — Kreditne akcije 206. — London 119. — Srebro 105.15. — Ces. kr. cekini 5.70. — 20 frankov 9.54 $\frac{1}{2}$.

Denarstvene cene 11. oktobra.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
6% avstrijska papirna renta	63.50	63.65
5% renta v srebru	66.15	66.30
4% renta v zlatu (davka prosta)	73.80	73.95
Srečke (lozi) 1854. l.	106.25	106.75
" " 1860. l. celi.	109.—	109.25
" " 1860. l. petinke	118.50	120.—
Premijski listi 1864. l.	131.50	132.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	96.50	97.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—
Ogerske po 5%	76.50	76.—
Hrvaške in slavonske po 5%	84.—	84.50
Sedmograške po 5%	74.50	74.50
Delnice (akcije).		
Nacijonalne banke	836.—	838.—
Unionske banke	60.75	61.15
Kreditne akcije	200.25	200.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	755.—	765.—
Anglo-avstr. banke	90.50	91.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	160.75	161.25
Tržaške " 100 " k. d.	120.—	121.—
" " 50 " " "	60.—	61.—
Budenske " 40 gld. a. v.	28.75	29.25
Salmove " 40 " " "	39.25	39.75
Palfi-jeve " 40 " " "	26.50	27.50
Clary-jeve " 40 " " "	29.25	29.50
St. Genois " 40 " " "	30.—	30.50
Windischgrätz-ove " 20 " " "	28.25	29.—
Waldstein-ove " 40 " " "	22.25	22.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.72	5.74
Napoleonsdor	9.57	9.58
Srebro	105.40	105.65

Dr. Tancer,

učitelj zobnega zdravilstva na vseučilišči in praktičen zdravnik za zobe v Gradcu.

bode od 14. t. m. od 9. ure dopoldne do 27. t. m.

v Ljubljani

pri Stonu (Hotel Elephant)

ozdravljaj bolne in izdeloval umetne zobe.

Dalje ko teh 14. dni se ne bo mogel tukaj muditi. Če se želi, dobé se tudi posebne sobe za posvetovanja in za operacije.

Njegovi c. kr. privilegirani pripravki za zobe, namreč: Antiseptikon — zdravilna voda za usta, po 1 gld. skleničica, prah, škatlja po 1 gld. in pasta za zobe po 80 kr. in manjša po 30 kr., dobivajo se pri njem samem, kakor tudi pri gg. Birschitzu, Mahru, Krisperju in Businaru v Ljubljani; pri g. Marišku v Loki, v lekarnah v Kranju in Kamniku. (1)